

waar ik reeds zoo veel genoegelijke oogenblikken heb gesmaakt.

Vergunt mij echter, mijne heeren! eer ik dit spreekgestoelte misschien voor altijd verlaat, u, ten slotte, ter eere der dichtkunst, en ter eere harer waardige beoefenaars, de volgende regelen te mogen reciteeren.

v

Het als slot der lezing aangekondigde gedicht Kunstgalm dateert van 1801, het telt niet veel meer dan zestig versregels en het vangt aan met:

*Wel hem, die door Apol belonkt,
Het hart in kunstvuur voelt ontvonkt,
Het edelst dat ons klopt in de aadren. . .*

Groot is deze ode dus niet, doch er staat ook niets van belang in. Tollens plaatste het in 1808 aan de aanvang van zijn bundel *Gedichten*, de eerste verzameling die hij definitief als zijn werk zou blijven erkennen. Het is dan ook, met de bundel, steeds herdrukt. Doch meer dan in deze retorische ode heeft hij in genoemde toespraak zijn denkbeelden over de dichtkunst ten beste gegeven, die dus weliswaar een zedelijke strekking diende te hebben (want Tollens bleef ten slotte een kind van de 18de-eeuwse verlichting), maar niettemin als kunst tamelijk autonoom diende te blijven. Dat er tevens een kunst mogelijk is die een werkelijke bezieling vindt in de Kantiaanse gedachte, bewees in zijn dagen Johannes Kinker, op wie hij wellicht even doelt, doch uiteindelijk lag deze gedachtenwereld Tollens verre. Trouwens de weinige verzen die ik van Nicolaas van der Hulst onder ogen kreeg, zijn ook niet bepaald filosofisch.

We hebben dus te doen met een letterkundige schermutseling, zoals die bestaan hebben zolang de literatuur wordt beoefend. Hoewel het in die dagen niet zo fel toeging als later, toen de letterkunde beroepshalve werd beoefend, kon Tollens scherp uitvallen. Opmerkelijk is dan ook het stijlverschil tussen de eerste lezing, waarin hij niets van belang zegt, en de tweede waarin hij zich openbaart als een polemist met een uitgesproken overtuiging.

De zaak zal wel tot zijn voldoening zijn afgelopen, want op vrijdag 26 juni van hetzelfde jaar stond Tollens alweer op het spreekgestoelte van Verscheidenheid, om zijn dichtstuk Hugo de